SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

HINRICH PHILIP JOHNSEN

1717-1779

Sonat i Ess-dur för violin och basso continuo

Sonata in E-flat major for violin and basso continuo

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2351/Edition no 2351
2021
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
979-0-66166-751-3

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Sonat i Ess-dur

1

Hinrich Philip Johnsen
(1717–1779)

Andante

Violino solo

Basso

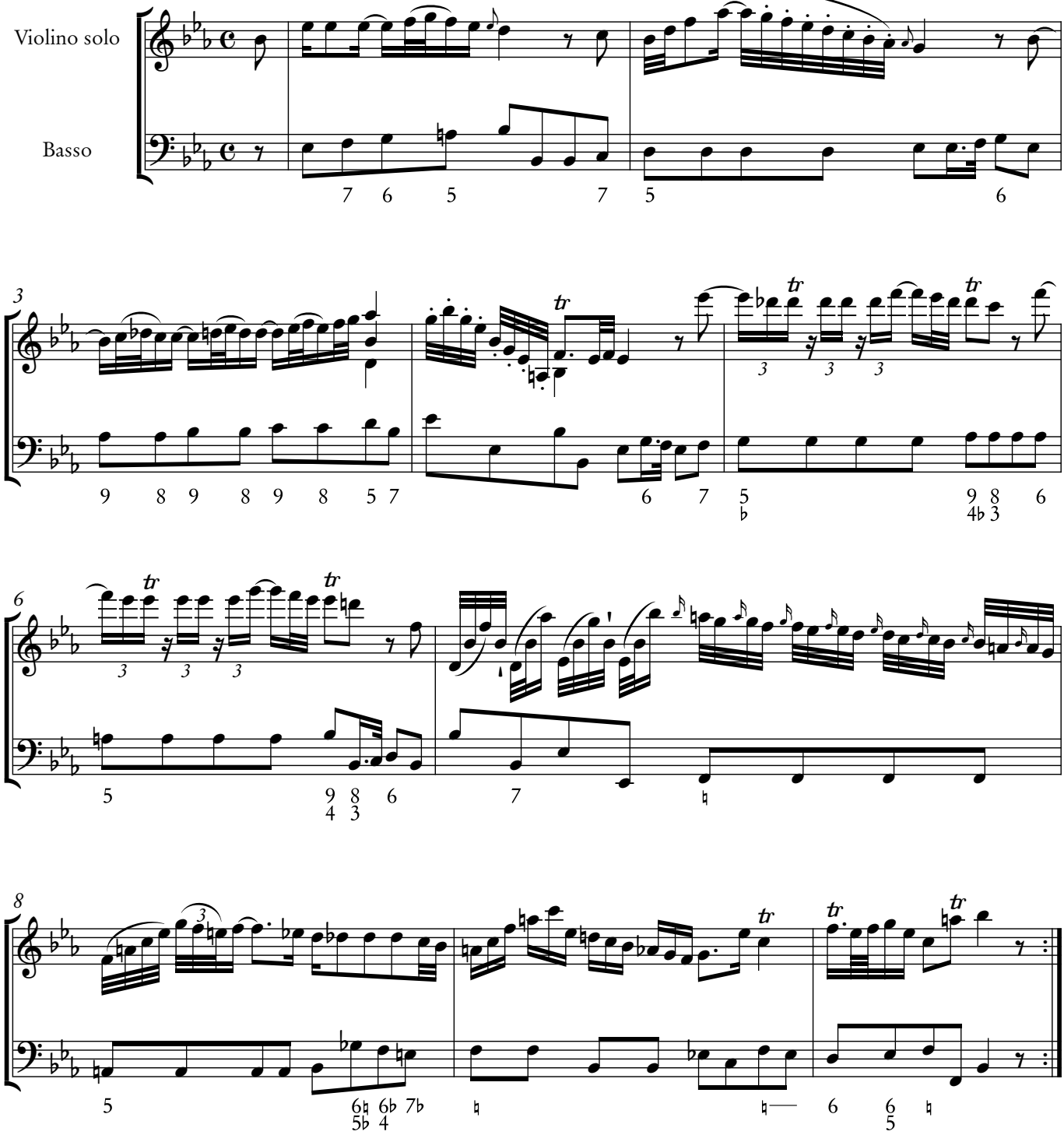

Kritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2021. Public domain. www.levandemusikarv.se

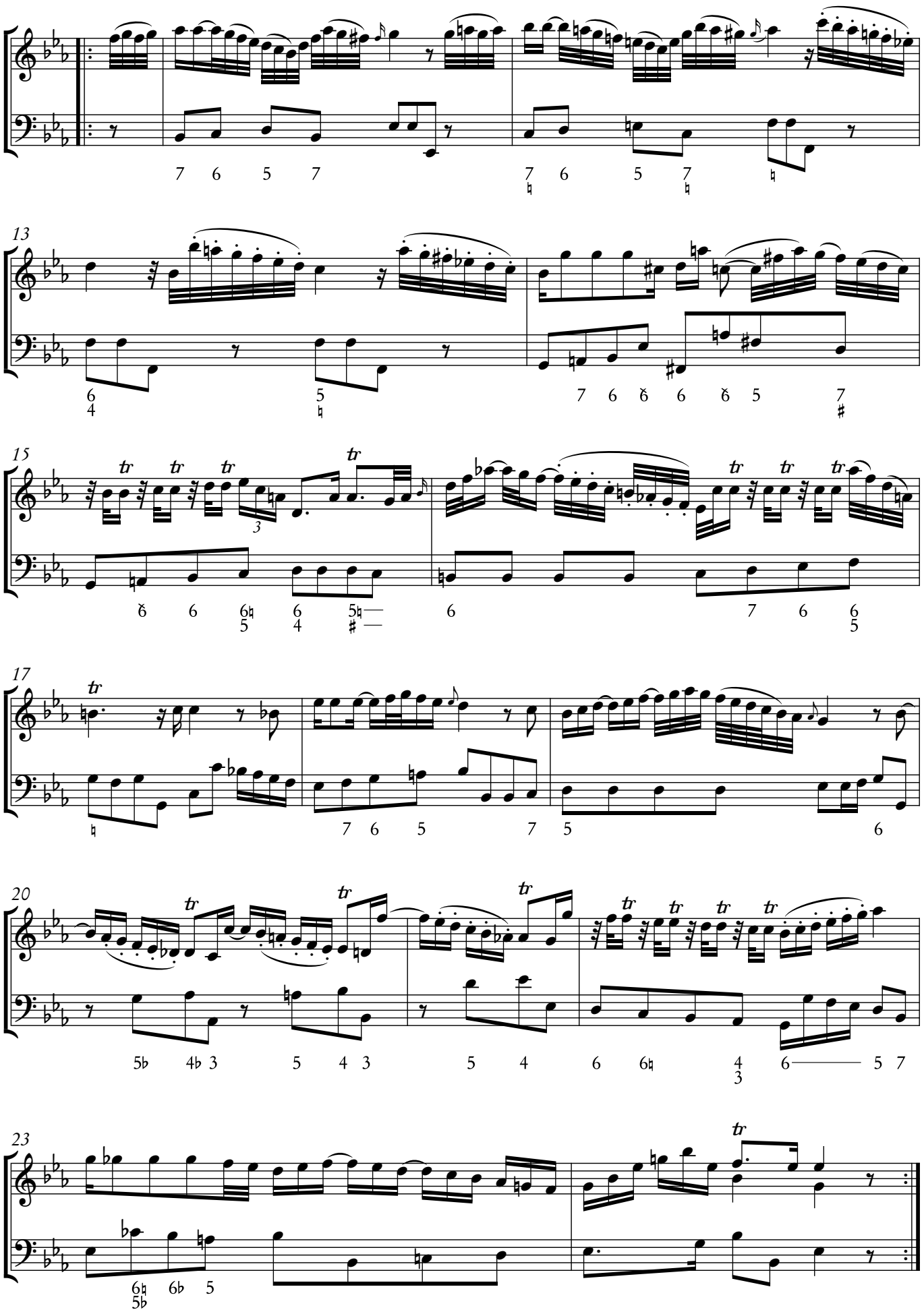

2

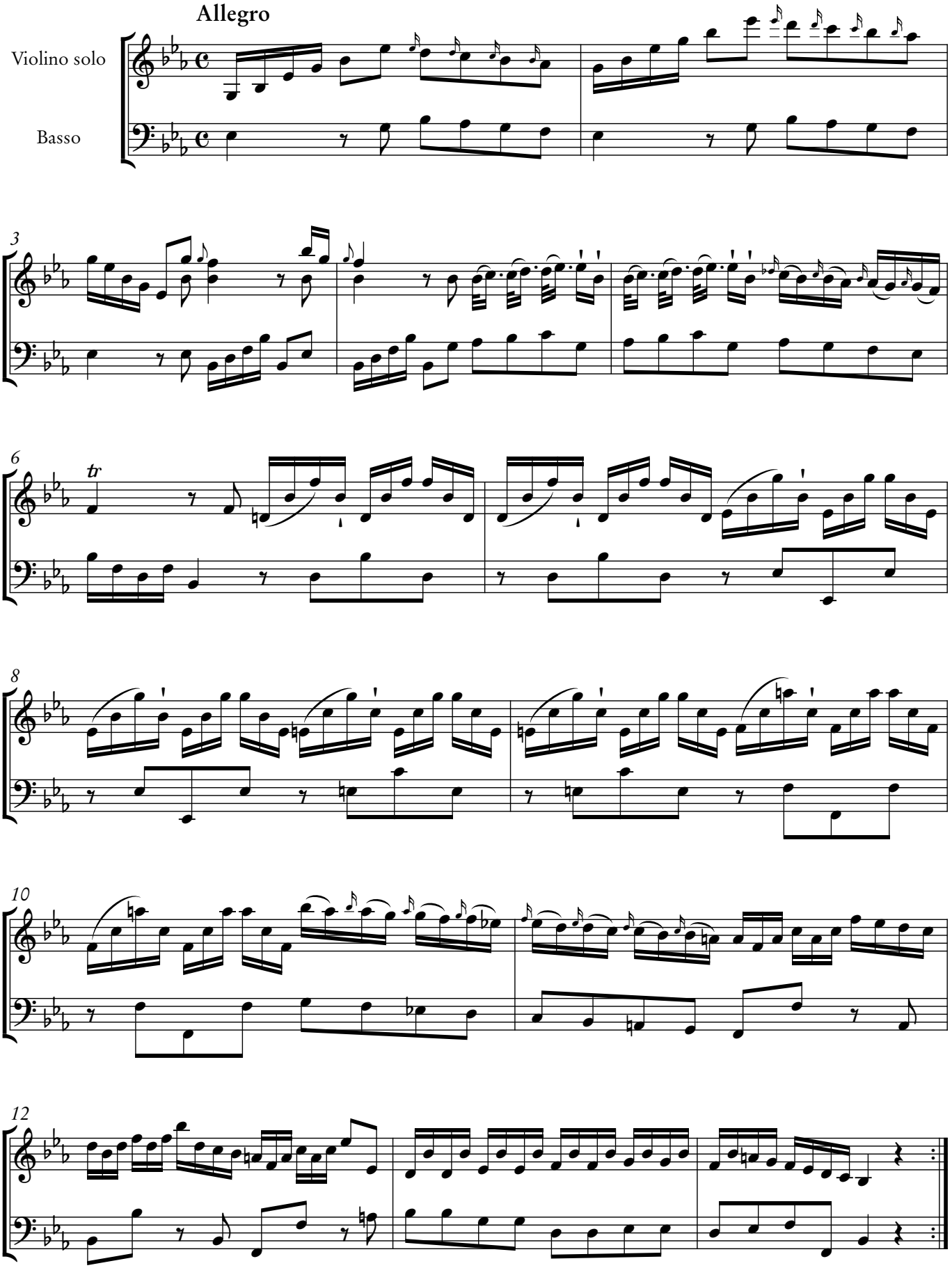

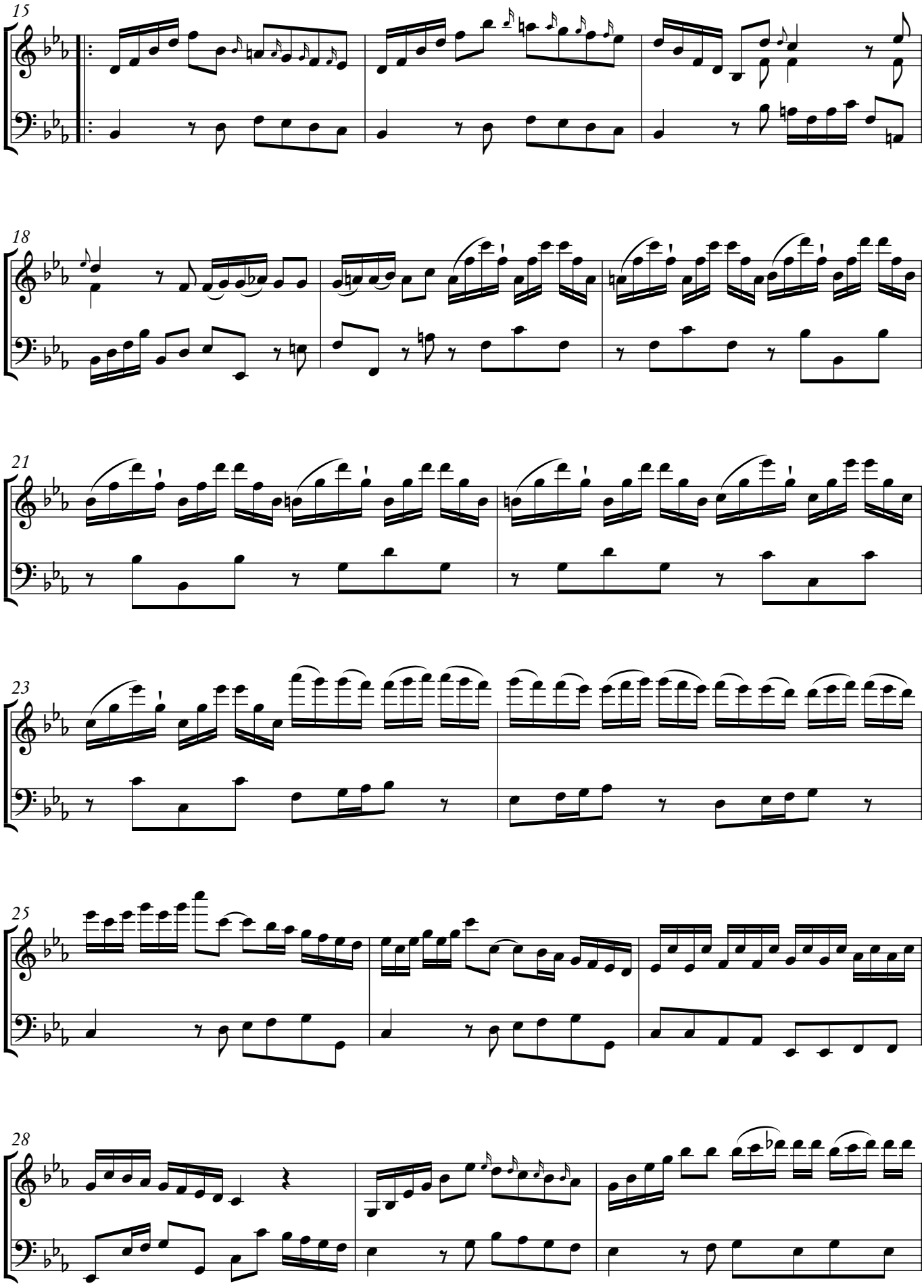
15
18
21
23
25
28

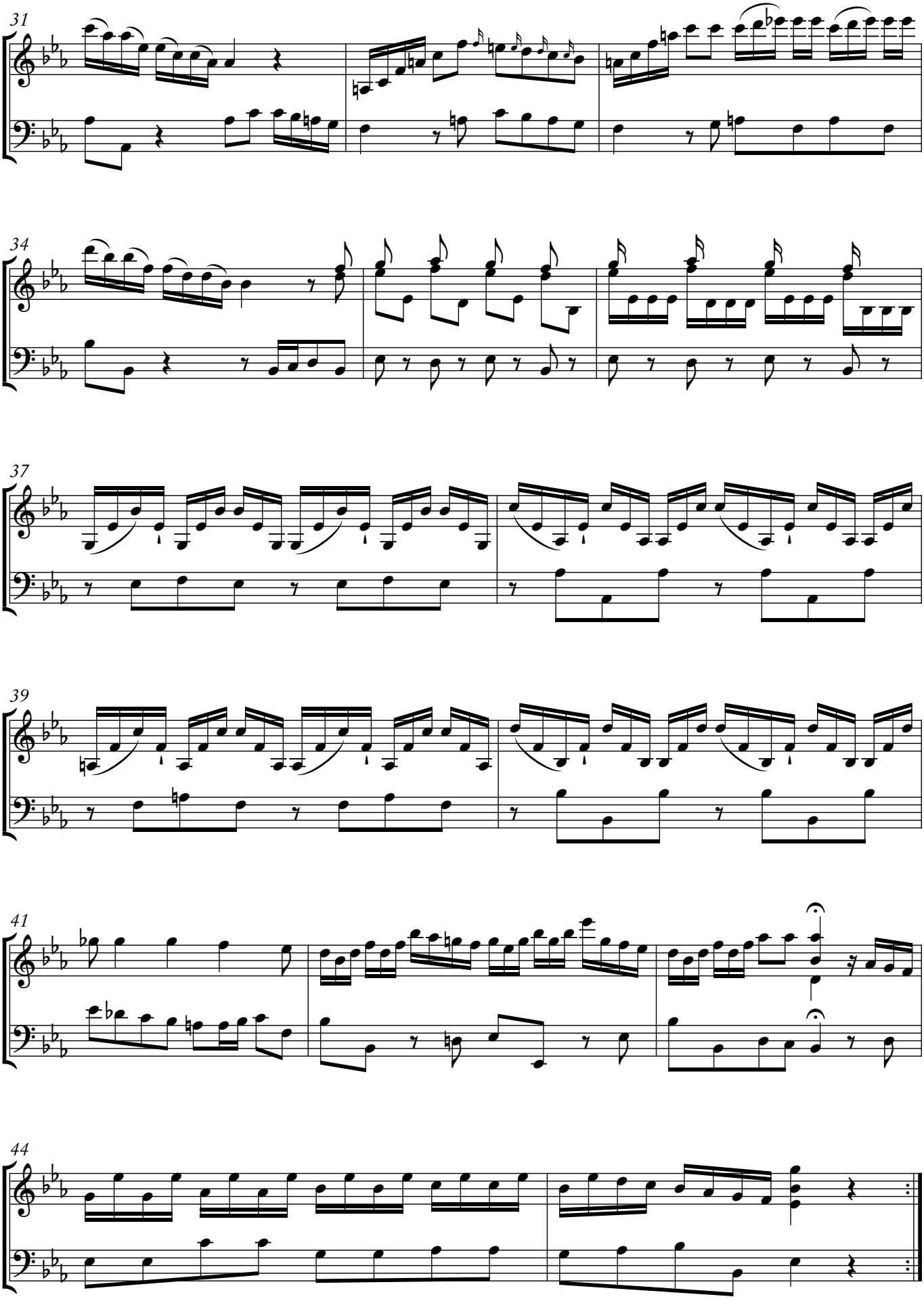
31
34
37
39
41
44

3

Menuet

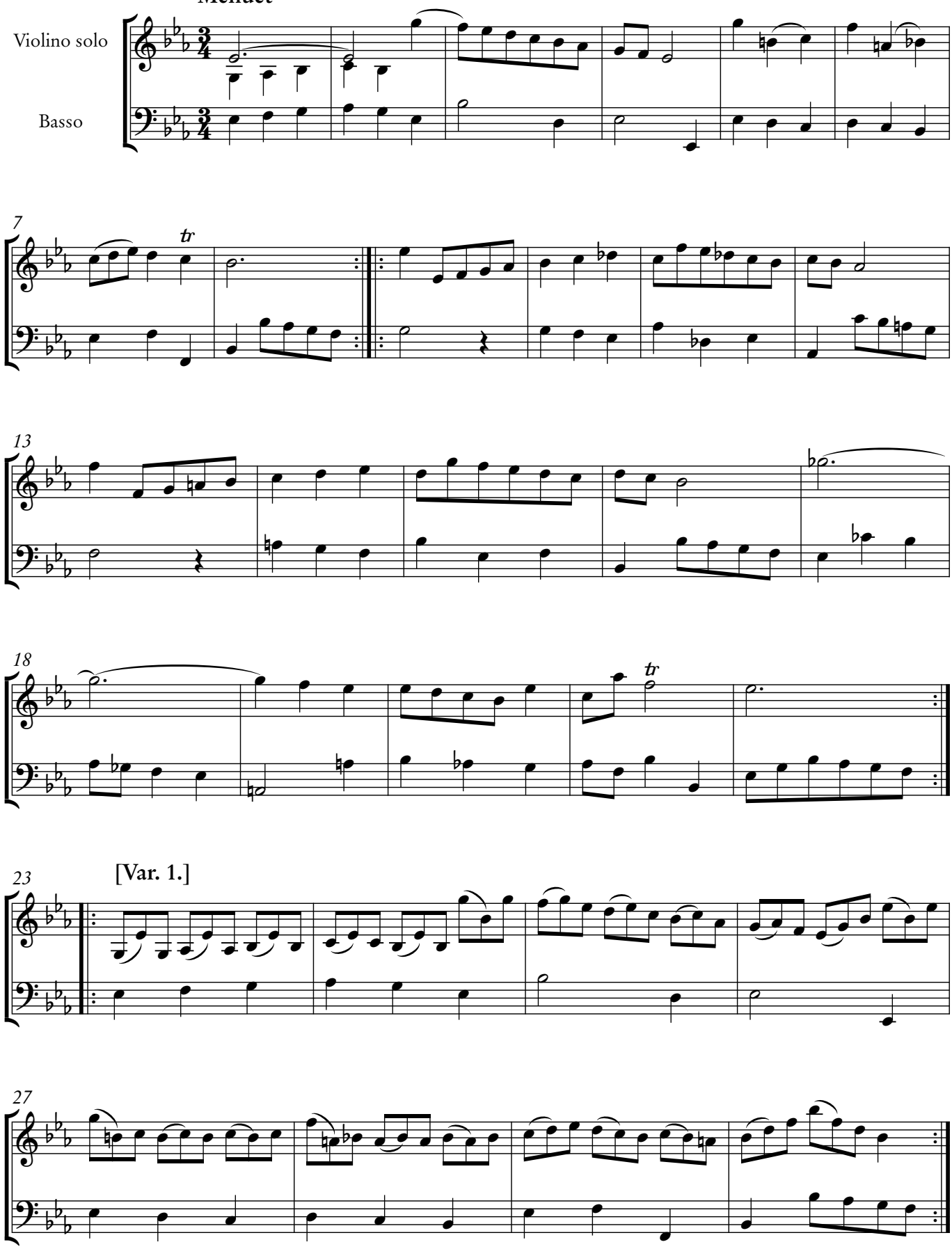

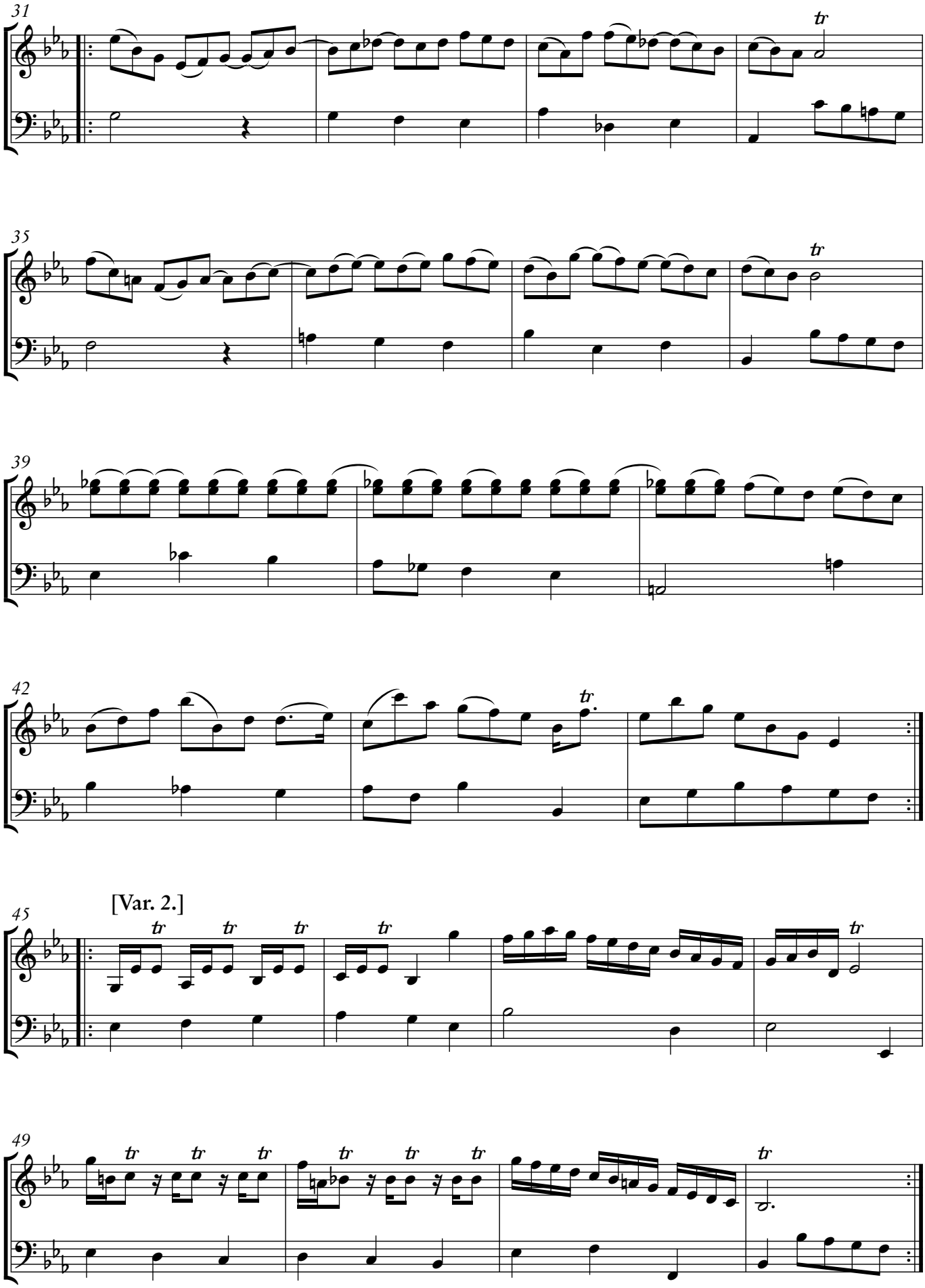
31
35
39
42
[Var. 2.]
45
49

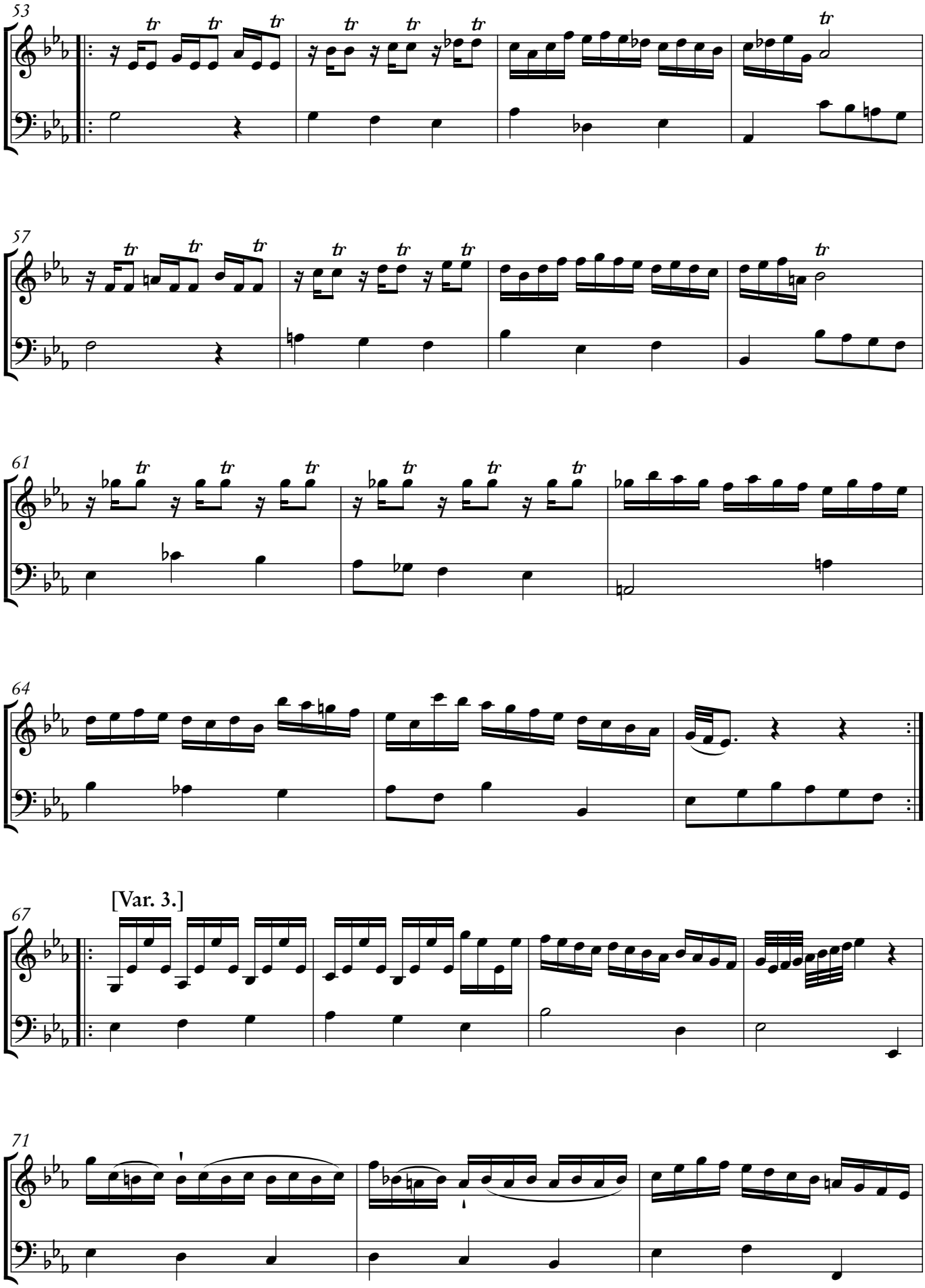
53
57
61
64
[Var. 3.]
67
71

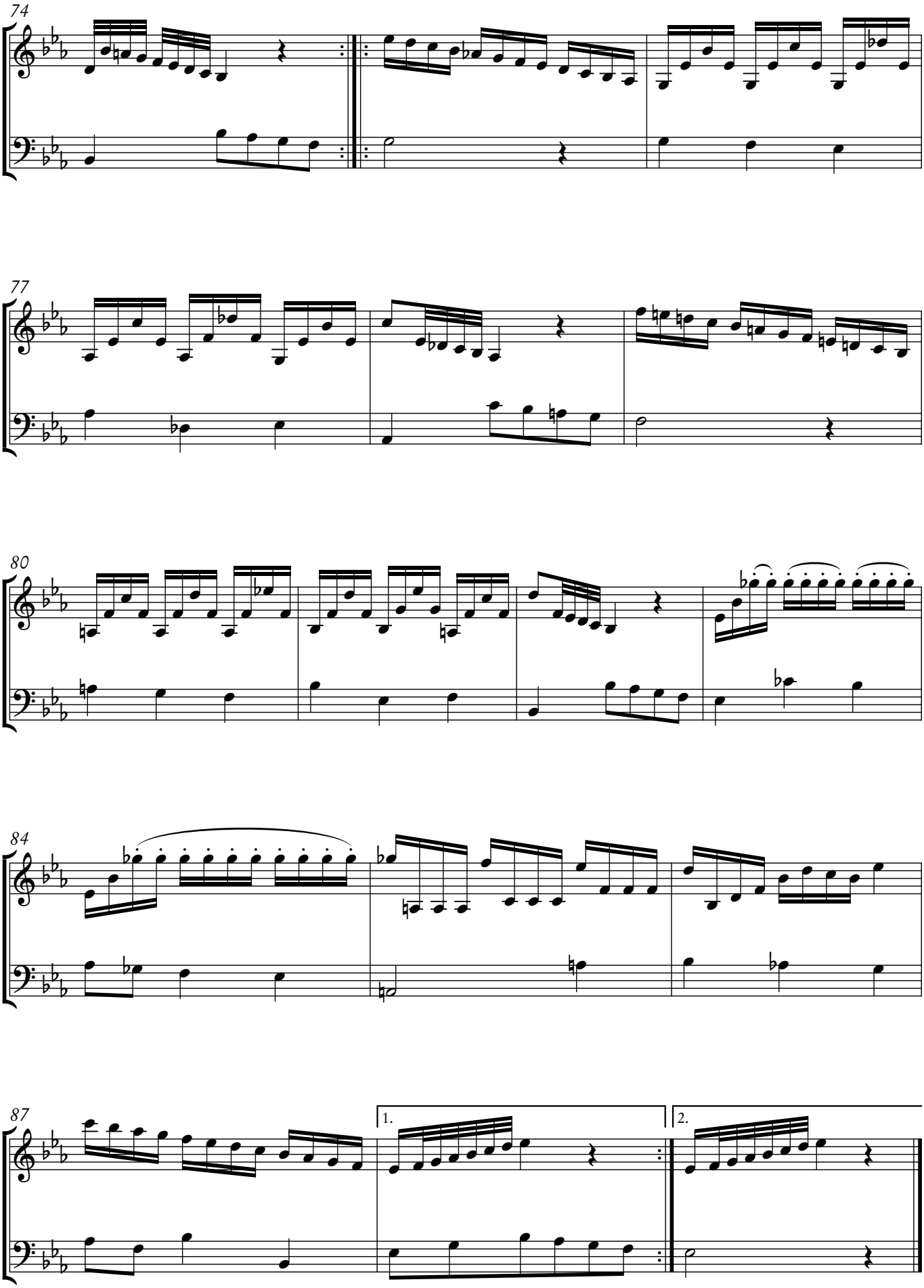
74
77
80
84
87
1.
2.

Hinrich Philip Johnsen

Hinrich Philip Johnsen var i sin samtid mest känd som musiker och kapellmästare, men komponerade också – en mångsidighet som han delade med många andra musikverksamma. Som kompositör hade han dessutom en bredare roll än senare tiders kolleger. Han skrev visserligen egen musik i stor utsträckning, men bearbetade och arrangerade andras verk när det behövdes.

Om Hinrich (Henrik) Philip Johnsens tidiga år är uppgifterna vaga. Han föddes 1716 eller 1717, troligen i norra delen av nuvarande Tyskland. Han var antagligen anställd som musiker vid hovet i Eutin (Holstein-Gottorp). När Adolf Fredrik valts till tronföljare i Sverige 1743, medföljde Johnsen i dennes hovkapell som kom att bli ett viktigt inslag i Stockholms musikliv. Han blev organist i Klara kyrka 1745 och omtalades som en skicklig improvisatör. Johnsen verkade också som lärare i musikämnen – han utsågs 1753 att undervisa drottning Lovisa Ulrika i cembalo och generalbasspel. Mellan åren 1763–71 var han kapellmästare för den franska teatertrupp som kom till Stockholm 1753.

Hinrich Philip Johnsen tillhörde stiftarna av Kungl. Musikaliska akademien 1771 och var en tid dess arkivarie, men också lärare vid akademiens undervisningsverk. Han avled i Stockholm 1779.

Som tonsättare ägnade sig Johnsen åt ett flertal verktyper. Han skrev musikdramatiska verk (bl.a. operorna *Die verkaufte Braut* från 1742, d.v.s. före flytten till Stockholm, och *Aeglé*), tre sinfonior för orkester, fyra solokonserter (två för cembalo, en för två fagotter samt en för horn), kantater, kammarmusik, verk för klaverinstrument och sånger. Man måste räkna med att merparten av hans kompositioner skrevs till bestämda tillfällen, vilket var tidens praxis, men också låg i Johnsens ansvar som kapellmästare. Johnsen var en lärd tonsättare, utomordentligt kunnig i musikteoretiska ämnen. I stilen vittnar hans verk om övergången mellan senbarockens musik i mer fasta strukturer och tidig klassicism med större utrymme för individuella uttryck.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv

Hinrich Philip Johnsen

In his day, Hinrich Philip Johnsen was mainly known as a musician and conductor, but he also acted as a composer, a form of versatility he shared with many others in the field of music. As a composer, moreover, his role had greater breadth than that of his colleagues in later days – although he wrote his own music to a great extent, he also reworked and arranged the music of others when necessary.

Little is known about Hinrich (Henrik) Philip Johnsen's early years. He was born in 1716 or 1717, probably in the northern part of present-day Germany. He was presumably employed as a musician at the court of Eutin (Holstein-Gottorp). In 1743, when Adolf Fredrik was named successor to the Swedish throne, Johnsen followed as part of his royal court orchestra, which became an important feature of Stockholm's music life. Johnsen became the organist at Klara Church in 1745, and gained a reputation as a skilled improviser. He also worked as a teacher in music subjects; in 1753, he was chosen to teach Queen Lovisa Ulrika harpsichord and figured bass. From 1763 to 1771, he was first conductor for the French theatre troupe that arrived in Stockholm in 1753.

Johnsen was one of the founders of the Royal Swedish Academy of Music in 1771. He acted as its archivist for a while, but also taught at the academy's educational institution. He died in Stockholm in 1779.

As a composer, Johnsen worked in several different genres. He wrote dramatic music (before moving to Stockholm, the 1742 opera *Die verkaufte Braut,* and later *Aeglé*, amongst others), three symphonies for orchestra, four solo concerts (two for harpsichord, one for two bassoons and one for horn), cantatas, chamber music, works for keyboard, and songs. Presumably the majority of his works were written for specific occasions, which was common practice at the time, but also part of his duties as a conductor. He was an erudite composer with exquisite knowledge of music theory. His style reflects the transition from late baroque music in firmer structures to early classicism with greater scope for individual expression.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv. Trans. Martin Thomson.

Kritisk kommentar

Källmaterialet finns på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm(S-Skma)och består av en autograf med påskriften *Violino Solo di HP Johnsen.* På RISM (NorJ A1 / WaIS 30) listas verket som ”Variations in Eb major” med undertiteln ”Minuet with variations”, men det rör sig alltså om en hel sonat i tre satser där sista satsen är nyssnämnda menuett.

Materialet ger ett delvis skissartat intryck, med överstrukna sektioner samt korrigeringar – man ser en del av Johnsens kompositionsprocess. Sista satsens variationer är endast utskrivna för violinstämman, baslinjen är endast utskriven i temat. Endast första satsen har generalbasbesiffring.

Utgåvan har behållit källans notation av trioler, som övervägande består av gruppering medelst balkning och endast i några få fall med triolsiffror.

Sats 1 – Andante

Takt	Stämma	Kommentar
5u–6:3	Vl.	Källan har en vågig linje med avslutande klamrar under notraden: 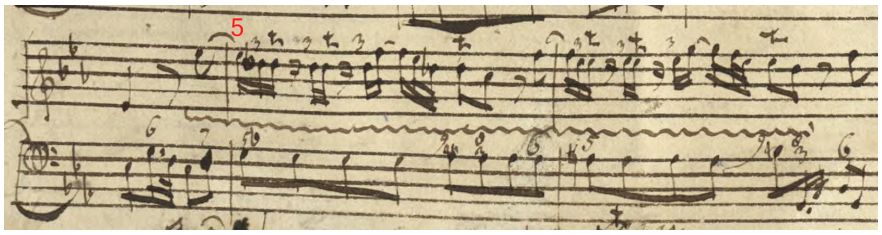 Förmodligen menar Johnsen 8va – jfr sats 2, t. 23:3.
8:1–2	Vl.	Rytmen är noterad så: 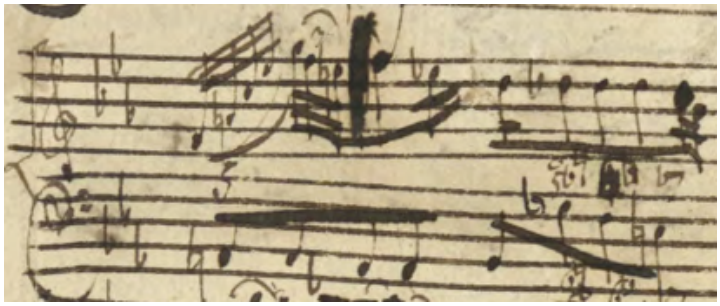 I utgåvan har f2 efter triolen förlängts enl. moderna notationsnormer.

8:4	B.	Generalbassiffran är otydbar, kvartsextackord ifyllt av editören. Jfr. parallellställe i t. 23.
12	Vl.	♭ tillagt på sista tonen.
15:4	B.	♮ tillagt för 5:an.
16	Vl.	Här finns överstrukna noter efter första slaget; bågens slut upprepas inte mot nästkommande figur: 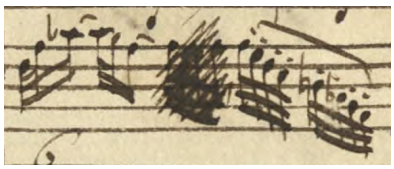 Kompletterad i utgåvan i analogi med takt 1.
19	Vl.	Bågen på den nedåtgående skalan kan också tolkas såsom innefattande fyra toner, f2—c2.
21		Takten innehåller bara två slag. Återgiven som i källan.
21	Vl.	Artikulation och *tr* överförda från t. 20.
24	Vl.	Femte 16-delen är sannolikt ess2, men otydlig i källan: 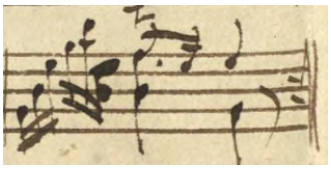 b1 skulle dock kunna vara en möjlig läsning.

Sats 2 – Allegro

Takt	Stämma	Kommentar
2	Vl.	De tre sista förslagen är noterade som 8-delar i källan. Omnoterade som 16-delar i utgåvan, i analogi med samtliga parallellställen.
5	Vl.	Båge tillagd för de två sista 16-delarna.
19:1	Vl.	Bågar överförda från t. 18.
19–23, 37–40	Vl.	Kilar tillagda enl. mönster från t. 6–9.
23:3–25:2	Vl.	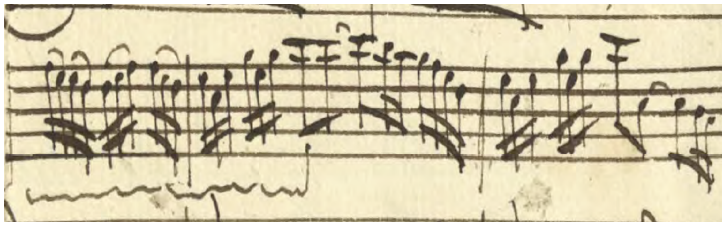 Den vågiga linjen med avslutande klamrar betyder sannolikt 8va; det resulterande oktavsprånget i t. 25 (som sedan upprepas i t. 26) talar för detta.

Sats 3 – Presto

Takt	Stämma	Kommentar
3u	Vl.	Bågen är suddig, vilket kan bero på att man kommit åt tuschet innan det torkat, eller att man försökt sudda ut bågen. 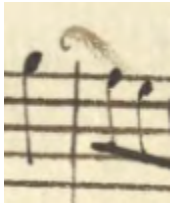
23–slut	B.	Basstämman införd i utgåvan. Källan skriver endast ut baslinjen en gång, t. 1–22.
39:1	Vl.	Johnsen har olika bågar för över- och understämma. I utgåvan får understämman bestämma. T. 39–41: 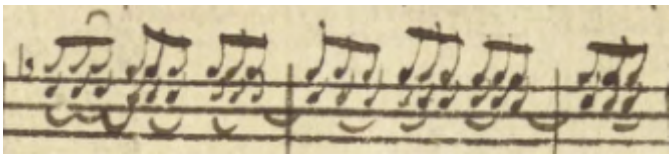
71	Vl.	Kil överförd från t. 72.
79	Vl.	♮ tillagt för a.
88–89		Källan har endast dubbelstreck. Repris, 1:a och 2:a hus, samt avslutande halvnot i Basso tillagda i utgåvan.

© *Andreas Edlund,* Levande musikarv